

об'єктних та зведених кошторисів дають змогу чіткого засвоєння основ ціноутворення об'єктів промислового та цивільного будівництва та спрощують роботу кошторисника.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ У РИЗИК МЕНЕДЖМЕНТІ

Дідик А.К.

*Науковий керівник: Благой В.В., к. е. н., доцент
Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків, Україна*

Розглядаючи господарський суб'єкт ринку (фірма, підприємство, об'єднання, холдинг) як виробничу систему, тобто як сукупності взаємодіючих між собою, а також з довкіллям елементів змушує визнати, що їх розвиток має стохастичний характер. Тому рішення, що приймаються власником виробничої системи, завжди пов'язані з ризиком. Ризик у прийнятті управлінського рішення, виходячи із самого його визначення, – це ризик у виборі альтернатив. Він існує як на стадії мотивації прийняття рішень, розрізняють мотивований ризик – розрахований на ситуаційні переваги в діяльності та немотивований ризик (коли ні на що не розраховують).

Щоб оцінити рівень ризику, його необхідно виміряти. Для кількісної оцінки ризику необхідно знати всі можливі наслідки певних дій і дати їм кількісну або порівняльну інтерпретацію. Для кількісної оцінки рівня ризику використовується певна кількість показників, таких як можливий результат, очікуване значення рівня ризику та відхилення від очікуваного значення.

Різні методи управління ризиками допомагають проаналізувати основні ризики компанії та розробити певну концепцію їх оцінки, усунення та подальшого прогнозування.

Методи управління можна визначити як сукупність прийомів і методів, використання яких дає можливість забезпечити нормальне та ефективне функціонування керуючої та керованої підсистем у системі управління.

Управління ризиками виконує певні функції. Виділяють декілька основних функцій управління ризиками [1]:

- об'єкт управління, до якого належить організація з авторизації ризиків; ризиковані вкладення капіталу; робіт на зниження величини ризику; процес страхування ризиків; економічні відносини та зв'язки між суб'єктами господарського процесу.

- предмет управління, в рамках якого передбачається прогнозування, організація, координація, регулювання, стимулювання, контроль.

У сукупності методів управління ризиками виділяють сім основних груп:

- 1) правові
- 2) адміністративні
- 3) економічні
- 4) соціальні

- 5) психологічні
- 6) виробничі
- 7) науково-прикладні

Методи дослідження в основному призначені для збору та узагальнення інформації про поточний стан зовнішнього і внутрішнього середовища організації. Основу методів складають статистичне спостереження, моніторинг і звітність.

Оскільки підходи до вирішення управлінських завдань можуть бути найрізноманітнішими, управління ризиками характеризується багатоваріантністю. Управління багатоваріантним ризиком передбачає стан стандартних і виняткових фінансових коливань, гнучкість і унікальність певних способів дій у конкретній економічній ситуації. Головне в управлінні ризиками - правильна постановка мети, що відповідає економічним інтересам об'єкта управління.

Управління ризиками є динамічним. Ефективність виконання його функцій значною мірою залежить від швидкості реагування на зміни кон'юнктури ринку, економічної ситуації та фінансового стану об'єкта управління. Тому ризик-менеджер повинен спиратися на знання стандартних методик управління ризиками, вміння швидко і правильно оцінити конкретну економічну ситуацію, невміння швидко знайти вдалий, якщо не єдиний вихід із ситуації, що склалася.

Особливу роль у вирішенні ризикованих завдань відіграє інтуїція та внутрішній світ керівника. Інтуїція — здатність безпосередньо, як би раптово, без логічного мислення знаходити правильне рішення проблеми. Інтуїтивне рішення – це як би внутрішнє осяяння, просвітлення думок, що розкриває суть досліджуваного питання.

У випадках, коли ризик неможливо розрахувати, рішення щодо ризику приймаються за допомогою евристики.

Евристика — це сукупність логічних прийомів і методологічних правил теоретичного дослідження та пошуку істини. Іншими словами, це правила і прийоми вирішення особливо складних завдань. Звичайно, евристика менш надійна і менш певна, ніж математичні розрахунки, але вона дає можливість отримати абсолютно безпечне рішення.

Застосування науково-прикладних методів менеджменту дозволяє керівництву в більшості випадків передбачати виникнення ризикових ситуацій у діяльності організації та вживати заходів щодо нейтралізації їх негативних наслідків і максимізації можливої вигоди.

Література:

1. Мороз В.М, Мороз С.А. Ризик-менеджмент: навч. посіб. Харків: НТУ ХП, 2018. 39 с.